

Vergaderjaar 2008–2009

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 156

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juli 2009

Tijdens het AO over schuldenproblematiek d.d. 2 april 2009 (Kamerstuk 24 515, nr. 149) heb ik u toegezegd u van de voortgang op een aantal onderwerpen rondom de schuldenproblematiek op de hoogte te houden. Met mijn brieven van 5 juni (TK, 2008–2009, 24 515, nr. 152) en 19 juni 2009 (TK, 2008–2009, 24 515, nr. 153) heb ik u al uitvoerig geïnformeerd over het wettelijk kader voor de gemeentelijke schuldhulpverlening en over de maatregelen die het kabinet neemt om extra aandacht te geven aan het voorkomen en het oplossen van problematische schuldensituaties vanwege de economische crisis.

In deze brief informeer ik u over een aantal onderwerpen. Ik stuur u deze brief mede namens de minister van Financiën en de minister van Justitie.

Moratorium

In de afgelopen periode heb ik overleg gehad met een groot aantal (koepels van) schuldeisers en met de VNG. Uit deze overleggen is mij gebleken dat deze partijen bereid zijn om in overleg te gaan over een convenant over een moratorium. Ik beschouw dit als een positief signaal waaruit blijkt dat deze partijen bereid zijn te investeren in een effectievere minnelijke schuldhulpverlening. Ik zal nu het initiatief nemen om het overleg tussen de belangrijkste (koepels van) schuldeisers en de VNG op gang te brengen.

Aanbestedingsprocedureschuldhulpverlening

Tijdens het Algemeen overleg op 2 april is door uw Kamer gevraagd aandacht te besteden aan (complexe) aanbestedingsprocedures. Daarbij is toegezegd om met de VNG te overleggen of het mogelijk is te komen tot standaardafspraken voor aanbestedingsprocedures. Dit overleg heeft plaatsgevonden. Er is op grond van een onderzoek dat De Stadsbank Midden Nederland in 2007 heeft laten uitvoeren informatie beschikbaar

over gevallen waarbij aanbesteden verplicht is, en welke voorwaarden daarbij gelden. Het onderzoek is te downloaden van de website van de Stadsbank. Hierop is tevens een voorbeeld-bestek te vinden en kan een brochure over inkopen en aanbesteden aangevraagd worden. De VNG zal via een aantal kanalen (website, nieuwsbrieven) gemeenten wijzen op het beschikbare materiaal.

Beheerrekeningen

In het Algemeen Overleg op 2 april 2009 is de vraag gesteld of zogenaamde «beheerrekeningen» een rol kunnen spelen in de minnelijke schuldhulpverlening. Schuldhulpverleners kunnen problemen onderkennen indien schuldeisers beslag leggen op de tegoeden op de schuldhulp rekeningen van hun cliënten. Deze rekeningen staan op naam van de cliënt en hebben niet de aparte status die nodig is om de tegoeden te vrijwaren van beslag, zoals bijvoorbeeld bij een zogenaamde kwaliteitsrekening wel het geval is. Een kwaliteitsrekening is een rekening met een aparte status. Schuldhulporganisaties kunnen deze aanvragen. Ze worden alleen verkregen na ontheffing van De Nederlandse Bank (DNB). DNB verleent de ontheffing alleen onder stringente voorwaarden, omdat men in feite met een beheerrekening aan het «bankieren» is en dat vraagt een strikt toezicht. De kwaliteitsrekening zelf stelt namelijk geen stringente voorwaarden voor het gebruik. De enige waarborgen voor een zorgvuldig gebruik zijn de toets, de eventuele ontheffing en het toezicht door DNB. Terughoudendheid is ook geboden, omdat bovendien gelden onttrokken worden aan de verhaalsmogelijkheid van schuldeisers. Dit vormt een inbreuk op de principiële regel dat een schuldeiser zich bij wanbetaling met alle rechtsmiddelen mag verhalen op de schuldenaar (artikel 3: 276 Burgerlijk Wetboek). Beslaglegging kan en moet niet onmogelijk worden gemaakt; het is een reëel middel om de nakoming af te dwingen van een vorderingsrecht. Een kwaliteitsrekening is overigens geen garantie dat beslaglegging voorkomen wordt. Voordat de gelden op de kwaliteitsrekening worden gestort, kan de schuldeiser van zijn recht gebruik maken om beslag te leggen op bijvoorbeeld het loon (bij de werkgever) of op een uitkering.

Een uitzondering op deze hoofdregel van verhaal wordt geboden door de Wet Schuldsanering Natuurlijke personen (Wsnp), speciaal voor een situatie als deze. Want als een schuldeiser niet mee wil werken aan een buitengerechtelijk (minnelijk) schuldhulpverleningstraject, omdat hij bijvoorbeeld niet accoord gaat met de aangeboden schikking en beslag blijft leggen op de tegoeden van de schuldenaar, dan is een minnelijk traject niet mogelijk. De schuldhulpverlener en schuldenaar kunnen dan een verzoek om toelating tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) indienen bij de rechter, omdat het immers onmogelijk is gebleken om de schulden op minnelijke wijze te regelen. Zodra de rechter de schuldsanering uitspreekt vervallen (op grond van artikel 301 lid 3 van de Faillissementswet) alle gelegde beslagen. Bewindvoerders in het wettelijke traject staan onder rechterlijk toezicht en hebben wél de beschikking over de kwaliteitsrekening. Alle gelden die in de Wsnp door de schuldenaar onder toezicht van de bewindvoerder gespaard worden komen (uiteindelijk) ten gunste van alle schuldeisers. In feite is er tijdens een Wsnp-traject sprake van een geheel beslag, waarmee voorkomen wordt dat de ene schuldeiser zich met het leggen van een individueel beslag bevoordeelt ten opzichte van andere schuldeisers die ook iets te vorderen hebben. In het traject van de Wsnp vervallen de beslagen die zijn gelegd en is er een beheerrekening die vrij is van beslag.

Toegang tot een bankrekening

In het Algemeen Overleg van 2 april 2009 heeft uw Kamer gewezen op signalen waaruit blijkt dat het voor mensen met schulden bij aanvang van een schuldhulpverleningstraject soms moeilijk is naast hun reguliere, geblokkeerde rekening een nieuwe, werkende rekening bij banken te openen.

Sinds 2001 bestaat het convenant over het pakket primaire betaaldiensten. De banken die dit convenant hebben ondertekend hebben hiermee afgesproken dat iedere meerderjarige met een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland en wiens identiteit conform de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (WWFT) kan worden vastgesteld, de beschikking moet hebben over een werkende (niet-geblokkeerde) bankrekening. Op deze rekening is geen roodstand mogelijk. Als een klant een geblokkeerde rekening bij een bank heeft, moet hij de aanvraag voor een zogenoemde basisbankrekening volgens het convenant indienen bij diezelfde bank. Deze aanvraag wordt dan door die bank in behandeling genomen. Voor eventuele vragen of problemen die in de praktijk opkomen bij de aanvraag van een basisbankrekening, kan men zich wenden tot de Nederlandse Vereniging van Banken.

Stand van zaken rondom het Landelijk Informatiesysteem Schulden (LIS)

Op 27 mei 2009 heeft de begeleidingscommissie van het LIS een aangepast «Protocol LIS ter voorkoming van problematische schulden» alsmede een daarbij behorende toelichting toegezonden naar het ministerie van Financiën. In dit aangepaste protocol heeft de begeleidingscommissie van het LIS ernaar gestreefd om in belangrijke mate tegemoet gekomen aan de bezwaren van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) en heeft ingezet om het protocol van het LIS zo aan te passen, dat het beter voldoet aan de vereisten van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Het CBP heeft namelijk eerder in zijn «Zienswijze LIS» naar aanleiding van een eerder protocol geconcludeerd dat het LIS niet voldoet aan de vereisten van de Wet bescherming persoonsgegevens.

De LIS-partners hebben 24 juni 2009 het aangepaste protocol naar het CBP verstuurd met het verzoek of het CBP het Landelijk Informatiesysteem Schulden opnieuw wil toetsen aan de Wet bescherming persoonsgegevens. Daarnaast heeft het Ministerie van Financiën het CBP geïnformeerd hoe Financiën het LIS zal opnemen in de toelichting van artikel 4:32 Wet financieel toezicht (Wft). Deze toevoeging in de Wft zal meelopen met een wetswijziging in het kader van de implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet (zie hieronder).

Implementatie richtlijn consumentenkrediet

De consultatie van het wetsvoorstel tot wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op het financieel toezicht (Wft) ter implementatie van richtlijn nr. 2008/48/EG inzake kredietovereenkomsten voor consumenten is onlangs gestart. Op 4 juni 2009 is deze conceptwettekst ter consultatie aangeboden. De consultatietermijn is zes weken en loopt t/m 17 juli 2009. Gestreefd wordt naar inwerkingtreding medio 2010. De voorgestelde wijzigingen in Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek hebben betrekking op de informatie en rechten betreffende kredietovereenkomsten (o.a. de inhoud van de overeenkomst, het herroepingsrecht, vervroegde aflossing, en overdracht van rechten). De voorgestelde wijzigingen in de Wft hebben betrekking op de kredietreclame, de precontractuele informatie en de kredietwaardigheidstoets. De regels met betrekking tot

kredietreclame en precontractuele informatie worden nader uitgewerkt in het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo).

Stand van zaken actualisering Pandhuiscw

In het wetsvoorstel tot actualisatie van de regelgeving voor pandhuizen zal naast aandacht voor de kredietvergoeding die aanbieders van pandkrediet in rekening mogen brengen, de minimale beleentermijn en de informatie die aan consumenten moet worden verstrekt ook worden voorzien in onafhankelijk toezicht op pandhuizen.

Om te komen tot het meest effectieve toezichtmodel voor pandhuizen zijn in de afgelopen periode verschillende toezichtmodellen bekeken en ook besproken met de betrokken toezichthouders. De uitkomst is dat het voor de hand ligt het toezicht op pandhuizen onder te brengen bij de Consumentenautoriteit. De invulling van het toezicht zal worden meegenomen in het wetsvoorstel.

Aan u is toegezegd dat de herziening van de Pandhuiscw per medio 2010 in werking zal treden. Medio 2010 zal echter niet worden gehaald omdat het bepalen van het meest geschikte toezichtmodel meer tijd in beslag heeft genomen dan voorzien. Wel is het streven om het wetsvoorstel nog deze kabinetsperiode in werking te laten treden.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma